

SAÏDJA

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Variant van de Arabische naam Sáyyid = 'heer'; eigenlijk 'woordvoerder', 'spreker', 'zegsman'. Het woord is verwant met het Hebreeuwse woord 'Sódh' = 'vertrouwelijk gesprek'. Door de uitgang '-ja' wordt de naam vaak opgevat als vrouwennaam.

*

Varianten

Saidja, Saidjah, Saïdjah

*

Bijzonderheden

Saïd was oorspronkelijk een eretitel, die alleen de afstammelingen van Hoessein, de kleinzoon van Mohammed, mochten voeren.

*

In het Nederlands taalgebied is de naam Saïdja(h) bekend geworden door het beroemde verhaal 'Saïdja en Adinda' van Multatuli.

Saïdja was de zoon van een arme Javaanse boer, die het land bewerkte van de Nederlandse landeigenaar. Adinda was de dochter van een even arme inlandse boer op het naburige land. De twee waren van jongsaf voorbestemd met elkaar te trouwen. De landeigenaar eiste zijn aandeel van de opbrengst op zijn tijd en strafte streng bij nalatigheid. Maar hij schrok er niet voor terug de buffel die de boeren nodig hadden te laten slachten. Zelfs toen de vader van Saïdja van zijn weinige bezit zelf een buffel kocht, werd ze op last van de heer geslacht. Dat herhaalde zich steeds. Tenslotte zag vader geen uitweg meer en vluchtte.

Toen besloot Saïdja zijn geluk te zoeken in de grote stad en als een rijk man terug te keren. Hij zwoer een eed van trouw met Adinda: over drie jaar zouden ze elkaar bij een geliefde boom buiten het dorp ontmoeten. Al die tijd werd Saïdja gedreven door de liefde voor zijn Adinda. Na drie jaar keerde hij inderdaad als een rijk man terug. Maar Adinda was niet op de afgesproken plaats. Zelfs het huisje waar zij had gewoond, bleek verdwenen. Bij navraag bleek dat de landeigenaar haar vader zo streng had gestraft wegens nalatigheid (hij had voor de zoveelste maal hun buffel laten slachten en nu konden zij de oogst niet van het land halen) dat ze gevlucht waren. Na lang zoeken vond hij het dorp waar zij hun toevlucht hadden gezocht.

Juist op het moment dat een Nederlands bataljon daar huishield. Er was namelijk beweerd dat zich opstandelingen in het dorp verborgen hielden; daarom was het dorp uitgeplunderd en in brand gestoken. Tussen de vele doden vond Saïdja tenslotte ook de lijken van Adinda en haar familie. In blinde woede ging hij de soldaten te lijf, die weinig moeite met hem hadden...

In dit verhaal laat Multatuli zien met hoeveel willekeur Nederlandse overheidspersonen in Oost-Indië (het later Indonesië) hun macht uitoefenden. Hij besluit ermee dat God zeker begaan was met zoveel verdriet bij de inlanders en dat Hij de dankoffers van de Nederlanders voor hun 'dappere' overwinning die dag wel niet aangenomen zal hebben...